(ח) וְעַתָּה לֹא־אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל־בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

ח וּכְעַן, לָא אַתּוּן שְׁלַחְתּוּן יָתִי הָלְכָא, אֱלָהֵין, מִן קֳדָם יְיָ; וְשַׁוְיַנִי אַבָּא לְפַרְעֹה, וְרִבּוֹן לְכָל בֵּיתֵיהּ, וְשַׁלִּיט, בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם.

רש״י ◂ לְאָב. לְחָבֵר וּלְפַטְרוֹן:

(ט) מַהֲרוּ וַעֲלוּ אֶל־אָבִי וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל־מִצְרָיִם רְדָה אֵלַי אַל־תַּעֲמֹד:

ט אוֹחוּ, וְסַקוּ לְוָת אַבָּא, וְתֵימְרוּן לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר בְּרָךְ יוֹסֵף, שַׁוַּינִי יְיָ לְרִבּוֹן לְכָל מִצְרָאֵי; חוֹת לְוָתִי, לָא תִּתְעַכַּב.

רש״י ◂ וַעֲלוּ אֶל אָבִי. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גָּבוֹהַּ מִכָּל הָאֲרָצוֹת:

(י) וְיָשַׁבְתָּ בְאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קָרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֵי בָנֶיךָ וְצֹאנְךָ וּבְקָרְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ:

י וְתִתֵּיב בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן, וּתְהֵי קָרִיב לִי אַתְּ, וּבְנָךְ וּבְנֵי בְנָךְ; וְעָנָךְ וְתוֹרָךְ, וְכָל דִּלָּךְ.

(יא) וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ שָׁם כִּי־עוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים רָעָב פֶּן־תִּוָּרֵשׁ אַתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ:

יא וַאֲזוּן יָתָךְ תַּמָּן, אֲרֵי עוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִין כַּפְנָא: דִּלְמָא תִּשְׁתֵּיצֵי אַתְּ וַאֲנָשׁ בֵּיתָךְ, וְכָל דִּלָּךְ.

רש״י ◂ פֶּן תִּוָּרֵשׁ. דִּלְמָא תִּתְמַסְכֵּן. לָשׁוֹן מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר:

(יב) וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רֹאוֹת וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִין כִּי־פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם:

יב וְהָא עֵינֵיכוֹן חָזְיָן, וְעֵינֵי אֲחִי בִּנְיָמִין: אֲרֵי כְּלִישָׁנְכוֹן, אֲנָא מְמַלֵּיל עִמְּכוֹן.

רש״י ◂ וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רֹאוֹת. בִּכְבוֹדִי וְשֶׁאֲנִי אֲחִיכֶם שֶׁאֲנִי מָהוּל כָּכֶם. וְעוֹד כִּי פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ: וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִין. הִשְׁוָה אֶת כֻּלָּם יַחַד לוֹמַר שֶׁכְּשֵׁם שֶׁאֵין לִי שִׂנְאָה עַל בִּנְיָמִין אָחִי שֶׁהֲרֵי לֹא הָיָה בִּמְכִירָתִי כָּךְ אֵין בְּלִבֵּי שִׂנְאָה עֲלֵיכֶם:

(יג) וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמְהַרְתֶּם וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הֵנָּה:

יג וּתְחַוּוּן לְאַבָּא, יָת כָּל יְקָרִי דִּבְמִצְרַיִם, וְיָת, כָּל דַּחֲזֵיתוּן; וְתוֹחוּן וְתַחֲתוּן יָת אַבָּא, הָלְכָא.

(יד) וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארֵי בִנְיָמִן־אָחִיו וַיֵּבְךְ וּבִנְיָמִן בָּכָה עַל־צַוָּארָיו:

יד וּנְפַל עַל צַוְרָא דְּבִנְיָמִין אֲחוּהִי, וּבְכָא; וּבִנְיָמִין בְּכָא, עַל צַוְרֵיהּ.

רש״י ◂ וַיִּפֹּל עַל צַוָּארֵי בִנְיָמִן אָחִיו וַיֵּבְךְ. עַל שְׁנֵי מִקְדָּשׁוֹת שֶׁעֲתִידִין לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין וְסוֹפָן לְהֵחָרֵב: וּבִנְיָמִין בָּכָה עַל צַוָּארָיו. עַל מִשְׁכַּן שִׁילֹה שֶׁעָתִיד לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יוֹסֵף וְסוֹפוֹ לְהֵחָרֵב (וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דִּיּוּקוֹ שֶׁל רַשִׁ״י דִּבְיוֹסֵף כְּתִיב וַיִּפֹּל וַיֵּבְךְ תַּרְתֵּי מַשְׁמַע אִשְׁנֵי מִקְדָּשׁוֹת וּלְכָךְ עָשָׂה שְׁתֵּי פְּעָלוֹת עַל זֶה הֶרְמֵז. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּנְיָמִין דְּלֹא כְּתִיב רַק וּבִנְיָמִין בָּכָה פְּעָלָה אַחַת שֶׁלֹּא רָמַז רַק עַל חָרְבָּן אֶחָד. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר תִּ״י שֶׁשָּׁם הוּא בְּדֶרֶךְ דְּרָשׁ):

(טו) וַיְנַשֵּׁק לְכָל־אֶחָיו וַיֵּבְךְ עֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ:

טו וְנַשֵּׁיק לְכָל אַחוֹהִי, וּבְכָא עֲלֵיהוֹן; וּבָתַר כֵּין, מַלִּילוּ אַחוֹהִי עִמֵּיהּ.

רש״י ◂ וְאַחֲרֵי כֵן. מֵאַחַר שֶׁרָאוּהוּ בוֹכֶה וְלִבּוֹ שָׁלֵם עִמָּהֶם: דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ. שֶׁמִּתְּחִלָּה הָיוּ בוֹשִׁים מִמֶּנּוּ:

(טז) וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּיטַב בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו:

טז וְקָלָא אִשְׁתְּמַע, בֵּית פַּרְעֹה לְמֵימַר, אֲתוֹ, אֲחֵי יוֹסֵף; וּשְׁפַר בְּעֵינֵי פַרְעֹה, וּבְעֵינֵי עַבְדּוֹהִי.

רש״י ◂ וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה. כְּמוֹ בְּבֵית פַּרְעֹה וְזֶהוּ לָשׁוֹן בַּיִת מַמָּשׁ:

(יז) וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֱמֹר אֶל־אַחֶיךָ זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן:

יז וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף, אֵימַר לַאֲחָךְ דָּא עֲבִידוּ: טְעוּנוּ, יָת בְּעִירְכוֹן, וְאִיזִילוּ אוֹבִילוּ, לְאַרְעָא דִּכְנָעַן.

רש״י ◂ טַעֲנוּ אֶת בְּעִירְכֶם. תְּבוּאָה:

(יח) וּקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בָּתֵּיכֶם וּבֹאוּ אֵלָי וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת־טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֹכְלוּ אֶת־חֵלֶב הָאָרֶץ:

יח וּדְבַרוּ יָת אֲבוּכוֹן וְיָת אֲנָשׁ בָּתֵּיכוֹן, וְאֵיתוֹ לְוָתִי; וְאֶתֵּין לְכוֹן, יָת טוּב אַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְתֵיכְלוּן, יָת טוּבָא דְּאַרְעָא.

רש״י ◂ אֶת טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם. אֶרֶץ גּוֹשֶׁן. נִבָּא וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה נִּבָּא סוֹפָם לַעֲשׂוֹתָהּ כִּמְצוּלָה שֶׁאֵין בָּהּ דָּגִים: חֵלֶב הָאָרֶץ. כָּל חֵלֶב לָשׁוֹן מֵיטָב הוּא:

(יט) וְאַתָּה צֻוִּיתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְּכֶם וְלִנְשֵׁיכֶם וּנְשָׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם:

יט וְאַתְּ מְפֻקָּד, דָּא עֲבִידוּ: סַבּוּ לְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עֶגְלָן, לְטַפְלְכוֹן וְלִנְשֵׁיכוֹן, וּתְטְלוּן יָת אֲבוּכוֹן, וְתֵיתוֹן.

רש״י ◂ וְאַתָּה צֻוִּיתָה. מִפִּי לוֹמַר לָהֶם: זֹאת עֲשׂוּ. כָּךְ אֱמוֹר לָהֶם שֶׁבִּרְשׁוּתִי הוּא:

(כ) וְעֵינְכֶם אַל־תָּחֹס עַל־כְּלֵיכֶם כִּי־טוּב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הִוא:

כ וְעֵינֵיכוֹן, לָא תְּחוּס עַל מָנֵיכוֹן: אֲרֵי טוּב כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דִּילְכוֹן הוּא.

(כא) וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל־פִּי פַרְעֹה וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ:

כא וַעֲבַדוּ כֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וִיהַב לְהוֹן יוֹסֵף עֶגְלָן עַל מֵימְרָא דְּפַרְעֹה; וִיהַב לְהוֹן זְוָדִין, לְאוֹרְחָא.

(כב) לְכֻלָּם נָתַן לָאִישׁ חֲלִפֹּת שְׂמָלֹת וּלְבִנְיָמִן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחָמֵשׁ חֲלִפֹּת שְׂמָלֹת:

כב לְכֻלְּהוֹן יְהַב לִגְבַר, אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא; וּלְבִנְיָמִין יְהַב תְּלַת מְאָה סִלְעִין דְּכַסְפָּא, וְחַמְשָׁא אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא.

(כג) וּלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נֹשְׂאִים מִטּוּב מִצְרָיִם וְעֶשֶׂר אֲתֹנֹת נֹשְׂאֹת בָּר וָלֶחֶם וּמָזוֹן לְאָבִיו לַדָּרֶךְ:

כג וְלַאֲבוּהִי שְׁלַח כְּדֵין, עַסְרָא חֲמָרִין, טְעִינִין, מִטּוּב מִצְרָיִם; וַעְסַר אֲתָנָן טְעִינָן עֲבוּר וּלְחֵים וּזְוָדִין, לַאֲבוּהִי לְאוֹרְחָא.

רש״י ◂ שָׁלַח כְּזֹאת. כַּחֶשְׁבּוֹן הַזֶּה. וּמַהוּ הַחֶשְׁבּוֹן עֲשָׂרָה חֲמוֹרִים וְגוֹ׳. (רְצוֹנוֹ שֶׁמִּלַּת כְּזֹאת הַמְיוּתֶרֶת וּבְכָ״ף הַדְּמְיוֹן מוֹרֶה עַל כִּי מֵעוֹלָם לֹא שָׁלַח לוֹ עֲשָׂרָה חֲמוֹרִים וְעֶשֶׂר אֲתוֹנוֹת רַק הָכִי קָאָמַר קְרָא וּלְאָבִיו שָׁלַח בָּעֲגָלוֹת כְּזֹאת וְגוֹ׳ כְּלוֹמַר כַּחֶשְׁבּוֹן הַזֶּה שֶׁהוּא מַשָּׂא עֶשֶׂר חֲמוֹרִים וְעֶשֶׂר אֲתוֹנוֹת. וְהַשְּׁתָּא אִתֵּי שַׁפִּיר דְּלֹא מָצִינוּ נִכְתָּב אֶלָּא וַיַּרְא אֶת הָעֲגָלוֹת וְלֹא שׁוּם חֲמוֹרִים וַאֲתוֹנוֹת וְקַל לְהָבִין. בְּשֵׁם הַגְּאוֹן מַהַר״ל): מִטּוּב מִצְרַיִם. מָצִינוּ בַּגְּמָרָא שֶׁשָּׁלַח לוֹ יַיִן יָשָׁן שֶׁדַּעַת זְקֵנִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ. וּמִדְרַשׁ אַגָּדָה גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל: בָּר וָלֶחֶם. כִּתַרְגּוּמוֹ: וּמָזוֹן. לִיפְתָּן (כְּךְ גִּירְסַת רָא״ם):

(כד) וַיְשַׁלַּח אֶת־אֶחָיו וַיֵּלְכוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תִּרְגְּזוּ בַּדָּרֶךְ:

כד וְשַׁלַּח יָת אַחוֹהִי, וַאֲזַלוּ; וַאֲמַר לְהוֹן, לָא תִּתְנַצּוֹן בְּאוֹרְחָא.

רש״י ◂ אַל תִּרְגְּזוּ בַדָّרֶךְ. אַל תִּתְעַסְּקוּ בִּדְבַר הַלָּכָה שֶׁלֹּא תִּרְגְּזוּ עֲלֵיכֶם הַדָּרֶךְ. דְּ״א אַל תַּפְסִיעוּ פְּסִיעָה גַּסָּה וְהִכָּנְסוּ בְּחֵמָה לָעִיר. וּלְפִי פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא יֵשׁ לוֹמַר לְפִי שֶׁהָיוּ נִכְלָמִים הָיָה דּוֹאֵג שֶׁמָּא יָרִיבוּ בַּדָּרֶךְ עַל דְּבַר מְכִירָתוֹ לְהִתְוַכֵּחַ זֶה עִם זֶה וְלוֹמַר עַל יָדְךָ נִמְכַּר אַתָּה סִפַּרְתָּ לָשׁוֹן הָרַע עָלָיו וְגָרַמְתָּ לָנוּ לִשְׂנֹאתוֹ:

(כה) וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרָיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:

כה וּסְלִיקוּ, מִמִּצְרָיִם; וַאֲתוֹ לְאַרְעָא דִּכְנַעַן, לְוָת יַעֲקוֹב אֲבוּהוֹן.

(כו) וַיַּגִּדוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי־הוּא מֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיָּפָג לִבּוֹ כִּי לֹא־הֶאֱמִין לָהֶם:

כו וְחַוִּיאוּ לֵיהּ לְמֵימַר, עַד כְּעַן יוֹסֵף קַיָּם, וַאֲרֵי הוּא שַׁלִּיט, בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם; וַהֲוָאָה מִלַּיָּא פְּיָגָן עַל לִבֵּיהּ, אֲרֵי לָא הֵימִין לְהוֹן.

רש״י ◂ וְכִי הוּא מוֹשֵׁל. וַאֲשֶׁר הוּא מוֹשֵׁל: וַיָּפָג לִבּוֹ. נֶחֱלַף לִבּוֹ וְהָלַךְ מִלְּהַאֲמִין לֹא הָיָה לִבּוֹ פּוֹנֶה אֶל הַדְּבָרִים לָשׁוֹן מֵפִיגִין טַעֲמָן בְּלָשׁוֹן מִשְׁנָה. וּכְמוֹ מֵאֵין הֲפוּגוֹת. וְרֵיחוֹ לֹא נָמַר מִתַּרְגְּמִינָן וְרֵיחֵיהּ לֹא פָּג:

(כז) וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל־דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיַּרְא אֶת־הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לָשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:

כז וּמַלִּילוּ עִמֵּיהּ, יָת כָּל פִּתְגָמֵי יוֹסֵף דְּמַלֵּיל עִמְּהוֹן, וַחֲזָא יָת עֶגְלָתָא, דְּשְׁלַח יוֹסֵף לְמִטַּל יָתֵיהּ; וּשְׁרָת, רוּחַ קֻדְשָׁא עַל יַעֲקוֹב אֲבוּהוֹן.

רש״י ◂ אֵת כָּל דִּבְרֵי יוֹסֵף. סִימָן מָסַר לָהֶם בַּמֶּה הָיָה עוֹסֵק כְּשֶׁפֵּרֵשׁ מִמֶּנּוּ בְּפָרָשַׁת עֶגְלָה עֲרוּפָה וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּרְא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף וְלֹא נֶאֱמַר אֲשֶׁר שָׁלַח פַּרְעֹה: וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב. שָׁרְתָה עָלָיו שְׁכִינָה שֶׁפֵּרְשָׁהּ מִמֶּנּוּ: